

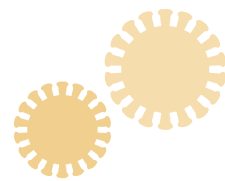

Idees clau

Com afrontar des del món local el risc d'abandonament escolar prematur en el context de la Covid-19

L'estat de l'AEP a Catalunya: dades preocupants

- Catalunya està al capdavant de les xifres d'abandonament de la Unió Europea
- Durant els últims deu anys, les dades d'AEP s'havien reduït (del 32,9% el 2008 al 17% el 2018), ja que la crisi econòmica deixava d'atreure els joves amb feines de baixa qualificació i continuaven estudiant. Però el 2019 s'ha incrementat del 17% al 19% i es preveu una pujada a causa de la crisi sanitària
- L'abandonament escolar prematur està distribuït desigualment per perfils socials. És més alt entre:
 - nois
 - d'estatus socioeconòmic i cultural baix
 - d'origen estranger
 - a zones rurals

Factors explicatius

L'AEP és el resultat d'un procés de desvinculació escolar progressiva fruit de la combinació de diferents **factors explicatius** que condicionen les trajectòries dels joves. Aquests factors explicatius es poden classificar en tres dimensions:

Factors individuals:

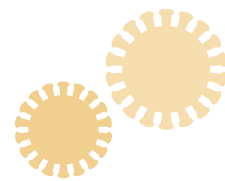
- Nivell socioeconòmic, sexe i origen o nacionalitat
- Capital social, econòmic i cultural de la família (bretxa digital, d'acompanyament de les famílies...)

Factors institucionals:

- Indicadors escolars: dificultats d'aprenentatge, repeticions, absentisme...
- Condicions d'escolarització en cada centre: recursos, personal, segregació escolar...

Factors estructurals:

- Oferta formativa al territori
- Característiques del mercat laboral
- Inversió pública en educació

Estratègies municipals contra l'AEP

La crisi ha fet evidents les mancances del sistema educatiu, però també ha servit per visualitzar el paper de les administracions locals més enllà de distribuir dispositius o oferir espais. S'ha produït un enfortiment de l'educació en les agendes polítiques municipals.

El punt de partida: rol dels governs locals en l'AEP

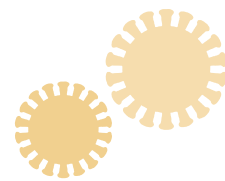
- No tenen **competència** expressa en aquest àmbit però assegurar l'èxit educatiu i la inserció laboral als joves és la seva responsabilitat i **incumbència**
- Punt fort: proximitat i coneixement dels factors explicatius individuals i del perfil dels joves
- Poden incidir sobre els factors explicatius institucionals (reducció de la segregació, oferta educativa, gestió de PFI i PTT, escoles d'adults, projectes d'adaptació curricular...)
- Algunes diferències respecte a l'anterior crisi:
 - Taxa d'abandonament inferior
 - Consciència que les retallades i l'austeritat van ser polítiques injustes i ineficaces

Durant els tres mesos de confinament, què han fet els ajuntaments?

- Repartiment de dispositius i connectivitat contra la bretxa tecnològica (que és, en definitiva, una bretxa social)
- Adaptació d'accions i projectes a nous formats que han rebut molt bona resposta (fires d'orientació o portes obertes virtuals)
- No s'ha pogut fer seguiment i acompanyament directe a molts joves en risc per personal que no hi ha pogut contactar (educadors de carrer, tècnics de joventut...)

A partir d'ara. Propostes de futur:

- Cal reformular estratègies i incorporar nous recursos en:
 - Mesures preventives: beques i ajuts, oferta d'ensenyaments postobligatoris de qualitat...
 - Mesures d'intervenció: lluita contra l'absentisme (també el virtual), importància del fora escola...
 - Mesures de compensació: repensar els recursos si no donen resposta a les necessitats (escoles d'adults, PFI, noves oportunitats...)
- Ciutats post-Covid: han de ser ciutats orientadores on treballin conjuntament tots els agents, serveis i recursos del territori

Reptes i accions prioritàries

Dimensionar el fenomen: diagnosi i detecció

Cal conèixer quina és la situació real dels joves en matèria d'educació i, específicament, en relació amb l'AEP. Com ho podem fer?

- Amb un sistema de **detecció de l'alumnat en risc d'abandonament**. Sistema d'indicadors (competències, repetició, taxes de graduació, etc.)
 - Amb un **seguiment de les trajectòries educatives** (especialment dels no escolaritzats) en col·laboració amb la resta d'administracions
-

Acompanyament en sentit ampli

Cal dur a terme accions orientades a lluitar contra la desvinculació progressiva de determinats joves del procés educatiu:

- En el moment de la reincorporació als centres educatius: **detecció de l'alumnat amb més risc** de desvinculació escolar (prioritari)
 - **Suport i acompanyament socioemocional als joves**: perquè hi ha hagut augment d'estrès i ansietat
 - **Acompanyament a les famílies**: atenció especial a les famílies que presenten majors barreres socials, culturals i econòmiques
 - Programes de **suport i acompanyament socioeducatiu**: estiu enriquit (casals d'estiu, implicació d'equipaments i entitats...), reforç de competències bàsiques, mentoria personalitzada...
-

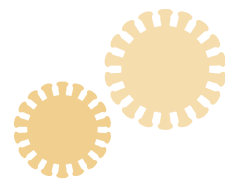
Mesures d'orientació formativa i ocupacional

- Traçar **itineraris** entre els diferents dispositius i recursos educatius (PFI, cursos de formació ocupacional, cursos de preparació de les proves d'accés, escoles d'adults, escoles de noves oportunitats...). És important que hi hagi permeabilitat entre aquests diferents tipus de formació i que siguin homologables entre si.
 - **Donar continuïtat a l'acompanyament**: no només en la tria i el procés de matriculació sinó també durant els primers mesos d'incorporació als estudis.
-

Accions per promoure l'equitat educativa

Cal un pla d'emergència educativa que asseguri que estiguin a l'abast els recursos i les condicions necessàries perquè infants i joves puguin desenvolupar les seves trajectòries educatives amb èxit. Algunes propostes són:

- Proporcionar beques i ajuts a l'escolarització (menjador, material, casal, beca salari...)
- Assegurar les condicions d'escolarització (especialment entre els centres de màxima complexitat)
- Ampliar recursos i serveis educatius per pal·liar les sobrecàrregues previstes (EAP, SS, educadors de carrer...)
- Garantir una oferta de qualitat en la formació professional (hi ha dèficit estructural en algunes famílies professionals)

Com ho podem fer: una estratègia global de territori (ciutat educadora)

- Articular els diferents serveis municipals implicats (educació, serveis socials, joventut, promoció econòmica...) amb diferents agents i recursos socials i educatius
- Coordinar-se amb la resta d'administracions
- Trencar barreres entre l'educació formal, no formal i informal (educació 360)

Aquests continguts provenen del seminari en línia "Com afrontar des del món local el risc d'abandonament escolar prematur en el context de la Covid-19", impartit per Marta Curran, doctora en Sociologia per la UAB, i Pere Gabern, director dels Serveis d'Educació i Esports de l'Ajuntament de Granollers, i organitzat per la Gerència de Serveis d'Educació el dia 11 de juny de 2020.

Vídeo de la sessió:

<https://youtu.be/544ZFMq6Y64>

Presentació de Marta Curran:

https://www.diba.cat/documents/113226/308942691/Webinar_MartaCurran.ppt/bc123860-74db-485d-bccc-1ab87686a953

Presentació de Pere Gabern:

<https://www.diba.cat/documents/113226/308942691/Webinar-PereGabern.ppt/895dfb1d-bf61-4964-9f84-eeb41055c77a>

Altres materials relacionats:

Article a "El blog de l'educació local":

<http://diarieducacio.cat/blogs/educaciolocal/2020/06/18/com-acompanyar-a-joves-davant-lincrement-de-desafeccio-i-abandonament-escolar-prematur-en-un-context-de-crisi-sanitaria>

Guia de política educativa Estratègies municipals contra l'abandonament escolar prematur, d'Aina Tarabini i Marta Curran:

https://llibreria.diba.cat/cat/libro/estrategies-municipals-contra-l-abandonament-escolar-prematur_62356